

Пугаченко О.Б.,
кандидат економічних наук, доцент кафедри аудиту та оподаткування,
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

КЛАСИФІКАЦІЯ ВИТРАТ СФЕРИ МАТЕРІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Ефективність виробництва на підприємствах, де матеріальні витрати становлять 70-90% собівартості продукції, безпосередньо залежить від рівня витрат сфери матеріального забезпечення. Для їх оптимізації треба ці витрати, насамперед, класифікувати. Без цього, вироблення адекватної інформаційної змістовної моделі витрат практично неможливе. Необхідна, таким чином, класифікація витрат, пов'язаних із проходженням запасами всього свого життєвого циклу – придбання, зберігання, використання, реалізації.

Проблема в тому, що витрати сфери матеріального забезпечення виробництва розосереджені на різних синтетичних рахунках, і це не дає змоги визначити їх загальний розмір. Так, транспортно-заготівельні витрати, що виникають у процесі заготівлі й доставки матеріалів, – витрати на навантажувальні та розвантажувальні роботи, транспортування матеріалів, утримання складських приміщень, відрядження з постачальницькою метою тощо, обліковують на окремих субрахунках «Сировина й матеріали», «Паливо», «Запасні частини» синтетичного рахунку «Виробничі запаси».

Витрати, пов'язані з нарахуванням заробітної плати персоналу відділу постачання й складських приміщень, нарахуваннями на соціальне та пенсійне страхування, утримання складів й визначення якості сировини, матеріалів, напівфабрикатів, що надійшли на підприємство, втратами матеріалів у дорозі й на складах у межах норм природного убутку, псуванням матеріалів тощо, обліковують на рахунку «Адміністративні витрати». В аналітичному обліку вони не відокремлені у спеціальну групу, а розосереджені на таких статтях: заробітна плата апарату управління; відрядження; амортизація основних засобів; утримання і ремонт будинків, споруд, інвентарю та обладнання загальновиробничого призначення; дослідження й досліди; втрати від псування матеріалів; недостачі та лишки матеріалів тощо. В підсумку значні за розміром витрати на постачання нівелюються у загальній сумі адміністративних витрат.

У таких умовах практично неможливо визначити сукупні витрати, що виникають у процесі придбання, транспортування, зберігання й відпуску матеріалів. Це суттєво ускладнює планування, контроль та економічний аналіз

витрат на постачання, зменшує, таким чином, можливості виявлення й використання резервів їх зниження, більше того, можливості створення необхідної для цього інформації.

Вважаємо, що в основу класифікації витрат сфери матеріального забезпечення можуть бути покладені наступні ознаки: економічні елементи, стадії процесу матеріального забезпечення, види робіт, центри виникнення витрат, відповідність кошторисам [1, с. 6].

За економічними елементами – це матеріальні витрати (у т.ч., вартість витрачених у виробництві матеріальних ресурсів), витрати на оплату праці (у т.ч., заробітна плата, премії, заохочення, матеріальна допомога, компенсаційні виплати працівників, посадова діяльність яких пов'язана зі запасами), відрахування на соціальні заходи (у т.ч. відрахування на пенсійне забезпечення, соціальне страхування працівників та інші соціальні заходи, пов'язані зі запасами), амортизація (у т.ч., сума нарахованої амортизації необоротних матеріальних активів, за об'єктами, що пов'язані зі запасами), інші витрати.

За стадіями процесу матеріального забезпечення – придбання, зберігання, відпуску – це витрати, властиві кожній стадії сукупного процесу. На стадії надходження формується первісна вартість запасів, до якої належать і витрати на транспортування. На стадії зберігання виникають витрати, що пов'язані з організацією процесу зберігання матеріальних цінностей. На стадії відпуску визначаються вартість, за якою запаси передають у виробництво або списують з інших причин (реалізація, псування тощо).

За центрами виникнення – це витрати відділу матеріального забезпечення, витрати складів та витрати виробництва. За кожним із наведених центрів є визначені витрати, сума яких прогнозована і встановлена, проте можливі непередбачувані витрати. Надзвичайно важливими є визначення, аналіз та контроль за втратами і нестачами запасів як у межах визначених допустимих норм, так й у розмірах, що перевищують гранично встановлені розміри природного убутку.

За видами робіт – це витрати на навантажувально-розвантажувальні роботи, транспортування, складування, фізико-хімічні аналізи (на підприємствах харчової промисловості кожна партія сировини підлягає обов'язковим лабораторним аналізам із метою додаткової перевірки дотримання загальноствановлених якісних характеристик).

За відповідністю кошторису витрати доцільно поділяти на три групи: такі, що сформовані у межах кошторису, визначеного для кожного центру їх виникнення; понад кошторис; нижче від кошторису.

Такою ми бачимо класифікацію витрат, які розкривають систему економічних об'єктів сфери матеріального забезпечення підприємства за

сукупністю відповідних класифікаційних ознак. Використання запропонованих класифікаційних ознак дозволить удосконалити існуючі інформаційні моделі економічних об'єктів.

Література

1. Пугаченко О.Б. Облік процесів матеріального забезпечення в системі управління хлібопекарними підприємствами : автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» /О.Б. Пугаченко. – Одеса, 2008. – 17 с.

УДК 657

Пушкар М.С.,

д.е.н., професор, професор кафедри ревізії та аналізу,

Пушкар М.Р.,

магістрант,

Тернопільський національний економічний університет

ЗМІНА ТЕОРІЇ ОБЛІКУ НА ОСНОВІ ФОРМУВАННЯ НОВОЇ ПАРАДИГМИ

Розвиток теорії обліку є необхідним фактором пізнання закономірностей функціонування підприємства в постійно змінюваному середовищі. Завдання обліку ускладнюються разом із змінами в економіці, яка набуває все більшої складності та динамічності господарських процесів. В сучасному діловому світі облік служить не тільки засобом відображення фактів господарської діяльності, здійснених у минулому, а й таких, що відбуваються щоденно у реальному часі і передбачуваних стратегічними планами.

Якщо у минулі епохи аграрного та індустріального суспільства мета обліку не визначалася, а неформально виражалася у складанні форм фінансової звітності, то в сучасних умовах переходу до суспільства, що ґрунтується на знаннях, на облікову службу покладено завдання генерувати інформацію про минулі, сучасні та очікувані події майбутнього. Метою обліку стає перетворення даних в інформацію про діяльність підприємства, яка виступає в ролі фактора виробництва, що сприяє адаптації бізнесу до змін середовища.

Використання традиційної парадигми обліку подвійного запису, яка вірно служила понад 500 років, на сучасному етапі розвитку економіки гальмує пізнавальну діяльність менеджменту підприємств штовхаючи до звичних стереотипів. Традиція лише віддаляє шлях істини, а невідоме лякає своєю неприсутністю, і невизначеністю. Парадигма обліку завжди знаходять втілення у певних теоріях, які за своєю будовою являють собою внутрішньо